

УДК 378.147:373.2:37.07

Лісевич О. І.

студентка магістратури

"Управління навчальним закладом"

(Житомирський державний університет
імені Івана Франка, м. Житомир)

вихователь

(ДНЗ № 30 м. Житомир)

e-mail: lisevichhelga@ukr.net

Особливості формування управлінських компетенцій у підготовці майбутніх керівників дошкільних навчальних закладів

*У статті висвітлено особливості та етапи формування
управлінських компетенцій у підготовці майбутніх керівників
дошкільних навчальних закладів. Також здійснено теоретичний аналіз
поняття "компетентність", її складові, визначені основні етапи
формування управлінських компетентностей, які проходить
майбутній керівник під час підготовки до управлінської діяльності.*

Актуальність статті. Зміна парадигми дошкільної освіти й орієнтація на освітні запити дітей і батьків, здійснення постійного освітнього маркетингу, формування позитивного іміджу дошкільного закладу, впровадження педагогічних та організаційно-управлінських інновацій зумовили необхідність створення нового типу керівника ДНЗ, який є умілим психологом, організатором, професійно-компетентним, здатним переорієнтовуватися до вимог часу.

Сьогодні у системі дошкільних навчальних закладів домінує практика підготовки керівника ДНЗ із числа вихователів, яка є неефективною. Тому виникає необхідність підготовки керівника ДНЗ, що володіє знаннями з різних галузей наук, а саме: педагогіки, психології, економіки, освітнього менеджменту і т.д. Підготовка таких

фахівців здійснюється вищими навчальними закладами(ВНЗ) III та IV рівнів акредитації.

Мета статті: висвітлити особливості формування управлінських компетенцій у підготовці майбутніх керівників дошкільних навчальних закладів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемою управління ДНЗ, змісту управлінської діяльності присвячені праці таких учених, як К. Ю. Беляя, О. Кононко, К. Л. Крутій, Н. Н. Лященко, Л. С. Маркова, Л. С. Пісоцька, Л. В. Поздняк, Л. Д. Покроєва, Л. Р. Садикова, А. Н. Троян, Л. І. Фалюшина. Питанням підготовки майбутніх керівників закладів освіти, і ДНЗ зокрема, вивчали Н. С. Анциперова, О. Ю. Бараєва, В. І. Бондар, Л. І. Даниленко, Г. Єльнікова, Р. А. Кисельова, Л. В. Кузнецова, Н. Н. Лященко, О. І. Мармаза, В. І. Маслов, О. Н. Мезіна, Л. А. Пермінова, Л. В. Поздняк, Т. М. Сорочан, О. П. Тонконога. Незважаючи на велику кількість досліджень, стан розробки проблеми формування управлінської компетентності керівника дошкільного навчального закладу залишається недостатньою.

Виклад основного матеріалу. Сучасний дитячий навчальний заклад по своїй структурі є складною організацією, а тому керівництво ним повинно відбуватися на основі принципів і положень науки управління. Сьогодні нагальною є потреба підготовки нового управлінського персоналу, здатного здійснювати ефективне керівництво з опорою на досвід і сучасні досягнення психолого-педагогічної науки, менеджменту. Управляти дитячими навчальними закладами повинні керівники, що мають сформовані управлінські компетентності [1].

Керівник дошкільного закладу – особа, до завдань якої належить спрямування своїх колег, допомога їм, співпраця, створення умов для раціонального використання робочого часу, розвиток та саморозвиток педагогів, реалізація ними своїх потенційних можливостей з метою досягнення дошкільним закладом високих реальних стандартів, рейтингових показників та конкурентоспроможності серед інших дошкільних навчальних закладів [2: 323].

Компетентність керівника навчального закладу розглядається з двох позицій. Перша позиція – теоретична готовність, яка визначається як співвідношення ідеальної моделі знань і реального їх стану. Це такі знання як: директивно-методологічні, нормативно-законодавчі, загально-теоретичні й методичні, організаційно-педагогічні. Друга позиція – процесуальна готовність: загальні вміння керівника навчального закладу здійснювати функції управління навчально-виховним процесом (діагностико-прогностичні, організаційно-регулятивні, контрольні-оцінні) [3].

Управлінська компетентність керівника ДНЗ є інтегрованим особистісним утворенням педагога, що відображає єдність його теоретичної та практичної готовності до ефективного здійснення різноманітних управлінських функцій (інформаційно-аналітичної, мотиваційно-цільової, планово-прогностичної, організаційної, контрольно-регулятивної та ін.) [4].

Отже, керівник дошкільного закладу повинен бути професійно підготовлений до управлінської діяльності. Це вимагає від нього не лише наявності певних моральних якостей і глибоких спеціальних знань, але і вміння оцінити ситуацію, прогнозувати розвиток навчально-виховного процесу, знання основних положень теорії управління, високої правової культури, тобто наявності усіх управлінських компетенцій.

Підготовка вищими навчальними закладами майбутніх керівників дошкільних навчальних закладів передбачає здобуття ними таких компетентностей: комунікативних умінь, спеціальних знань, інформаційної культури, психологічної готовності та умінь приймати управлінські рішення.

Спираючись на дослідження науковців, можна стверджувати, що в процесі підготовки майбутні керівники ДНЗ проходять такі етапи: діагностико-мотиваційний, проектувальний, організаційно-процесуальний, оцінно-корегувальний [5:18].

1. *Діагностико-мотиваційний етап.* Підготовка менеджера – керівника дошкільного навчального закладу має на меті формування психологічної готовності до ефективного управління. Даний етап передбачає здобуття позитивної мотивації та налаштування на отримання знань, необхідних для управлінської діяльності. Зміст цього етапу полягає у визначенні освітніх потреб, тобто в усвідомленні особою, які знання їй, необхідні, з'ясуванні індивідуальних особливостей, визначенні механізмів мотивації та способів стимулювання до професійного зростання.

Головними формами роботи при підготовці керівника на даному етапі виступають психолого-педагогічна діагностика, самодіагностика та мотиваційні тренінги, які активізують мотивацію до здобуття знань.

2. *Організаційно-процесуальний етап.* На даному етапі майбутні керівники вчаться бути ерудованими. Підчас проходження цього етапу майбутні фахівці отримують спеціальні знання з конкретних дисциплін, які напряму пов'язані з управлінською діяльністю. Цей процес здійснюється на базі проведення семінарів, дискусій, круглих столів та конференцій.

Усі ці форми навчання дозволяють включати педагогів у різноманітні види навчальної діяльності, активізувати знання і досвід у процесі "проживання" й розв'язання різноманітних управлінських

ситуацій, спонукати до безпосереднього використання набутого досвіду у професійній діяльності [6].

3.Оцінно-корегувальний етап. Сучасний керівник має усвідомлювати рівень отриманих знань. При досягненні даного етапу майбутній управлінець може поповнити, удосконалити свої знання.

Висновки. Спеціальні знання, широкий кругозір, управлінські компетентності – це якості, які повинні бути притаманні сучасному керівнику ДНЗ. Вони допомагають завідувачу оперативно вирішувати педагогічні і адміністративні задачі, раціонально керувати працівниками організації, стимулювати їх діяльність. Набуття цих навичок, знань та умінь можливе при професійній підготовці в межах магістратури ВНЗ III та IV рівнів акредитації за фахом "Управління навчальним закладом, а удосконалення управлінських компетенцій відбувається при безпосередньому входженні в управлінську діяльність.

Список використаних джерел та літератури:

1. Кононко О. Керівник дошкільного навчального закладу: особистість і професіонал / Кононко О. // Практика управління дошкільним закладом. – 2012. – № 5– С. 18.
2. Карамушка Л. М. Психологія освітнього менеджменту : навч. посіб. – К. : Либідь, 2004. – 424 с.
3. Бех І. Курс на діяльність – компетентністний підхід / Бех І., Зайцева Л. // Дошкільне виховання. – 2013. – № 1. – С. 2-4.
4. Шаповал Р. В. Технологія формування управлінської компетентності керівника дошкільного навчального закладу / Р. В. Шаповал // Педагогіка, психологія і методико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2007. – № 12. – С. 153-156.
5. Манилюк Ю. С. Керівник, майстер, творець: складові професійного успіху / Ю. С. Манилюк. – Житомир : Рута, 2013. – 155 с.
6. Крутій І. Тайм-менеджмент в управлінні закладом освіти / Крутій І., Дмитренко Г. // Дошкільне виховання. – 2013. – № 3. – С. 16-20.

Лисевич О. И.

Особенности формирования управленческих компетенций в подготовке будущих руководителей дошкольных учебных заведений

В статье освещены особенности и этапы формирования управленческих компетенций в подготовке будущих руководителей дошкольных учебных заведений. Также осуществлен теоретический анализ понятия "компетентность", ее составляющие, определены основные этапы формирования управленческих компетенций, которые проходит будущий руководитель при подготовке к управленческой деятельности.

Lisevich O.I.

Features of formation of managerial competencies in training future leaders of pre-schools

The article analyzes the peculiarities and stages of formation of managerial competences in the training of future managers of preschool educational institutions. Also carried out a theoretical analysis of the concept of "competence", its components, the main stages of formation of managerial competences, which is the future leader during the preparation of managerial activities